

## Valsts Priekuļu Laukaugu selekcijas institūts 2011. gadā

*Arta Kronberga, Ilze Skrabule*

APP Valsts Priekuļu Laukaugu selekcijas institūts

Valsts Priekuļu Laukaugu selekcijas institūtam 2011. gads, tāpat kā lielākajai daļai zinātnisko institūciju Latvijā, ir pagājis Valsts Nozīmes Pētniecības Centru (VNPC) zīmē. Ieguldīts liels darbs, kopīgi plānojot tālākos zinātniskās darbības virzienus, veidojot Institūta teritoriāli telpiskās attīstības stratēģiju un Lauksaimniecības resursu izmantošanas un pārtikas VNPC stratēģiju. Lielas cerības Institūta zinātniskās kapacitātes uzlabošanai tiek saistītas ar plānotajiem ieguldījumiem zinātnes infrastruktūras attīstībā.

Institūtā vēlētajos akadēmiskajos amatos 2011. gadā strādā 6 vadošie pētnieki, 5 pētnieki un 4 zinātniskie asistenti. Trīs zinātnieces turpina studijas doktorantūrā, viena – maģistrantūrā. Mācības LLU Lauksaimniecības fakultātē uzsākuši divi darbinieki.

Turpinās darbs dažādos zinātniskajos pētījumu projektos – ESF finansētajā projektā „Videi draudzīgu un ilgtspējīgu laukaugu šķirņu selekcijas tehnoloģiju izstrāde, pilnveidošana un ieviešana praksē” kopā ar kolēģiem no Stendes GSI un LU, Valsts pētījumu programmas NATRES projektā „Vietējo lauksaimniecības resursu ilgtspējīga izmantošana paaugstinātas uzturvērtības pārtikas produktu izstrādei (PĀRTIKA)”. Šogad plānots pabeigt pētījumus TOP projektā „Ūdens uzņemšanas spējas novērtēšana rudzu miltos un optimālas rudzu šķirņu un agrotehnikas izvēles pamatojums”.

2011. gadā apstiprināts jauns Latvijas–Igaunijas pārrobežu projekts „Bioloģiskie kartupeļi no Baltijas pasaules tirgum” (BALTORGPOTATO), ko Priekuļu selekcijas institūts īsteno kopā ar sadarbības partneriem Latvijā un Igaunijā. Projekta mērķis ir izveidot ekonomiski pamatotu kartupeļu audzēšanas, realizācijas un pārstrādes cietē sadarbības shēmu bioloģiskajai lauksaimniecībai abās kaimiņvalstīs. Šovasar projekta ietvaros uzņēmām viesus no Igaunijas, kā arī novērtējam padarīto Alojas apkaimē un Jegevā, Igaunijā, kur mūs ielūdza projekta partneri. Turpinās darbs arī pie jaunu pētniecisko projektu pieteikumu izstrādes, tiek meklēti sadarbības partneri ražotāju un citu zinātņu nozaru vidū gan Latvijā, gan ārzemēs

Jau otro gadu nav bijusi iespēja iegūt finansējumu laukaugu selekcijai, tas ir liels slogs institūta budžetam, tomēr selekcija, kaut arī samazinātos apjomos, turpinās kartupeļiem, rudziem, miežiem, tritikālei un zirņiem. Šogad lepojames ar pirmo Baltijas valstīs izveidoto kailgraudu miežu šķirni ‘Irbe’, kurai, salīdzinot ar plēkšņainajiem miežiem, ir augstāka diētiskā vērtība – augstāks šķiedrvielu un E vitamīna saturs graudos.

Ar lauksaimniecību un dārzkopību saistītos zinātniskajos un populārzinātniskajos preses izdevumos regulāri var lasīt Institūta zinātnieku sagatavotos rakstus. Jauka iespēja celt godā kartupeļus un Priekuļos paveikto bija, gatavojot Lauku Avīzes tematisko avīzi „Kartupeļi”. Pēdējos gados jūtam, ka arvien pieaug ražotāju interese par Institūtā veiktajiem pētījumiem, to pielietošanu praksē, zinātnieki tiek aicināti sniegt konsultācijas, liela interese ir par lauka dienām un semināriem. Attīstās sadarbība ar ražotājiem, kas no mūsu veidotajām graudaugu šķirnēm veido un piedāvā patērētājiem veselīgas pārtikas produktus (miltu, brokastu pārslu maisījumus). Tiek saņemti uzaicinājumi iepazīstināt ar jaunizveidotajām šķirnēm. Šogad viesojāmies dažādos pasākumos Rīgā, LU botāniskajā dārzā, Cinevillā, Jēkabpils Sēļu sētā, Valmierā Vidzemes agroekonomiskajā kooperatīvā un citur. Ražotāju interese ir labs novērtējums mūsu darbam un stimuls turpināt iesāktos pētījumus un sākt jaunus!